

บทที่ 1

บทนำและวัตถุประสงค์

การเลี้ยงไก่ฟ้าเพื่อให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจทางเลือกให้กับเกษตรกรชาวไทยภูเขาได้เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2547 ตามดำริขององค์ประธานมูลนิธิโครงการหลวง โดยได้นำเข้าไก่ฟ้าสายพันธุ์คอแหวน (Ring neck Pheasant) จากต่างประเทศเพื่อทดสอบเลี้ยงและขยายพันธุ์ ปัจจุบันฝูงไก่ฟ้าที่เลี้ยงอยู่พบปัญหาอัตราเลือดชิดค่อนข้างสูง มีขนาดตัวเล็ก โตช้า แต่มีลักษณะดีเด่นในทางเศรษฐกิจ เช่น มีประสิทธิภาพการใช้อาหารสูง อัตราการเลี้ยงรอดสูง เป็นต้น รวมทั้งมีลักษณะภายนอกตรงตามสายพันธุ์ เหมาะสำหรับใช้เป็นพ่อและแม่พันธุ์ นำไปปรับปรุงพันธุ์ให้ได้นิสัยการกินอาหารที่มีลักษณะเด่นเหมาะสมกับการเลี้ยงในเชิงเศรษฐกิจบนพื้นที่สูงต่อไป เพื่อเป็นการพึ่งพาตนเองของการส่งเสริมและพัฒนากิจการเลี้ยงไก่ฟ้า (สายพันธุ์จากต่างประเทศ) ในพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน โดยไม่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ โดยงานวิจัยในปี พ.ศ.2558 ได้คัดเลือกและทดสอบพันธุ์ไก่ฟ้าให้มีสมรรถภาพการผลิตดีตรงตามสายพันธุ์ และเหมาะสมกับการเลี้ยงบนพื้นที่สูง พบว่าการเลี้ยงไก่ฟ้าที่อายุ 16 สัปดาห์ เพศผู้และเมียมีน้ำหนักตัว เท่ากับ 1.05 และ 0.77 กก. ส่วนปริมาณอาหารที่กิน และ FCR มีค่าเท่ากับ 31.51 ก./วัน และ 3.96 ตามลำดับ มีอัตราการเลี้ยงรอดตลอดอายุ 16 สัปดาห์ เท่ากับ 87.20%

ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ.2559 จึงดำเนินการคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ไก่ฟ้าให้มีสมรรถภาพการผลิตดีตรงตามสายพันธุ์ และเหมาะสมกับการเลี้ยงบนพื้นที่สูงต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 ต่อไป โดยมีเป้าหมายให้มีลักษณะที่ตรงตามสายพันธุ์ เช่น สีขนที่หัว สีขนที่คอ เป็นลักษณะวงแหวนสีขาวรอบคอในกรณีเพศผู้ หรือ สีขนทั่วลำตัวกรณีเป็นเพศเมีย เป็นต้น

ไก่เบรสที่มูลนิธิโครงการหลวงได้รับจากประเทศฝรั่งเศส เมื่อปี พ.ศ.2533 เป็นไก่ที่มีถิ่นกำเนิดที่เมืองเบอร์กันดี (Burgundy) สหพันธ์สาธารณรัฐฝรั่งเศส คือ ตัวขาวปลอด หงอนแดง จะงอยปากขาว ขาและแข้งมีสีน้ำเงินเข้ม เนื้อแน่น รสชาติดี มีอัตราการเติบโตเร็ว และทนทานต่อโรค น้ำหนักเมื่อโตเต็มที่เพศผู้ 2.5-2.7 กิโลกรัม เพศเมีย 2.0-2.3 กิโลกรัม ต่อมามูลนิธิโครงการหลวงได้ส่งเสริมให้แก่เกษตรกรเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพทางเลือก สามารถผลิตไก่เบรสออกจำหน่ายได้สัปดาห์ละ 200-300 ตัว โดยหมุนเวียนให้เกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจำนวน 8 แห่งเลี้ยง เช่น ขุนแปะ ขุนวาง และวัดจันทร์ เป็นต้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้ 4-5 แสนบาทต่อปี และสร้างรายได้ให้แก่มูลนิธิโครงการหลวงปีละ 6-7.5 แสนต่อปี แต่เนื่องจากปัจจุบันไก่เบรสมีลักษณะกลายพันธุ์มากขึ้น ได้แก่การพบลักษณะสีขน หน้าแข้ง และจะงอยปากไม่ตรงตามสายพันธุ์ประมาณ 30% ของฝูง โดยปกติโครงการหลวงต้องส่งไก่เบรสให้ลูกค้าในสภาพที่ไว้

ชนบริเวณคอ และไม่ลอกหนังบริเวณหน้าแข้ง เพื่อยืนยันว่าเป็นไก่เบรสพันธุ์แท้ ดังนั้นหากสีในบริเวณดังกล่าวไม่ถูกต้องตามสายพันธุ์ก็ไม่สามารถจำหน่ายให้แก่ลูกค้าในตลาดบน (niche market) ได้ ทำให้สูญเสียโอกาสในการจำหน่าย โดยงานวิจัยในปี พ.ศ.2558 พบว่า การเลี้ยงไก่เบรสบนพื้นที่สูงที่อายุ 12 สัปดาห์ มีน้ำหนักตัวเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กิน อัตราแลกน้ำหนัก และอัตราการตายเฉลี่ยอยู่ที่ 1.46 กก., 4.00 กก., 2.73 และ 9.37% ตามลำดับ และเมื่อทดลองการให้ผักและพืชหมักร่วมกับอาหารสำเร็จรูป ส่งผลต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว อัตราแลกน้ำหนัก และอัตราการตายไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม (อาหารสำเร็จรูป) อย่างมีนัยสำคัญ ($P>0.05$) แต่มีต้นทุนค่าอาหารสูงขึ้น

ดังนั้นในปีงบประมาณ พ.ศ.2559 จึงมีความจำเป็นต้องคัดเลือกและปรับปรุงสายพันธุ์ไก่เบรสให้มีความตรงตามสายพันธุ์ มีการเจริญเติบโตและสามารถปรับตัวได้ดีบนพื้นที่สูง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาสายพันธุ์ไก่ฟ้าและไก่เบรสรุ่น F_3 ที่มีสมรรถภาพการผลิตดีตรงตามสายพันธุ์ และเหมาะสมกับการเลี้ยงบนพื้นที่สูง
2. เพื่อทดสอบระบบการเลี้ยงไก่ฟ้าตามระบบการผลิตสัตว์ที่ดี (GAPs) ที่เหมาะสมกับพื้นที่สูง
3. เพื่อวิจัยและพัฒนาสูตรอาหารที่มีระดับโภชนะเหมาะสมต่อสมรรถภาพการผลิตแต่ละช่วงอายุของไก่เบรส
4. เพื่อศึกษาผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่ฟ้าและไก่เบรสและความพึงพอใจของผู้บริโภค

ขอบเขตการศึกษา

1. การศึกษาและพัฒนาสายพันธุ์ไก่ฟ้าและไก่เบรสรุ่น F_3 ที่มีสมรรถภาพการผลิตดีตรงตามสายพันธุ์ และเหมาะสมกับการเลี้ยงบนพื้นที่สูง
2. การทดสอบระบบการเลี้ยงไก่ฟ้าตามระบบการผลิตสัตว์ปีกที่ดีที่เหมาะสมกับพื้นที่สูง จำนวน 3 พื้นที่
3. การวิจัยและพัฒนาสูตรอาหารที่มีระดับโภชนะเหมาะสมต่อสมรรถภาพการผลิตในแต่ละช่วงอายุของไก่เบรส
4. การศึกษาผลตอบแทนและความพึงพอใจจากการเลี้ยงไก่ฟ้าและไก่เบรสของเกษตรกรในพื้นที่ต่างๆ